

ZONGULDAK'TA MİLLİYETÇİ BİR DERĞİ: BUCAK

Canan SARIYAR SEZAN*

ÖZ

Zonguldak'ta yayımlanan ve ilk sayısını 23 Nisan 1945'te çıkaran Bucak Dergisi, kısa ömürlü hayatında Türkçü ve milliyetçi söylemleri ile yer edinmiştir. Dergiyi çıkaranlar Zonguldak için önde gelen isimler Ali Rıza İncealemdaroğlu, Halit Taşman ve Orhan Zihni Sanus'tur. Dergi, yayın hayatına fikir-sanat-aktüalite dergisi olarak başladıysa da 9. sayısından itibaren Aylık Türkçü Dergi olarak devam etmiştir. Dergi toplamda 13 sayı çıkardıktan sonra yayın hayatına veda etmiştir. Dergide Türkçü isimlerin yazılarına yer verilmiştir. Milliyetçi ve Türkçü söylemleri kendisine düstur edinen dergi, farklı görüşlere hiçbir zaman yer vermemiştir.

Bu çalışmada Cumhuriyet'in ilanından sonra il statüsüne kavuşan Zonguldak'ta çıkarılan Bucak Dergisi'nin tanıtımı yapılmış ve yayın politikası incelenmiştir. Bucak Dergisi'ni çıkaranlar, Cumhuriyet ve halk rejiminin idealine ve varlığına hizmet etmeyi amaçlayan bir yayın politikası benimsediklerini belirterek, milli iman ve inançla çalışmanın önemine vurgu yapmışlardır. Çalışmanın ana kaynağını Bucak Dergisi'nin 13 sayısı oluşturmaktadır. Ayrıca çeşitli kitap, makale ve tezlerden de istifade edilmiştir. Yapılan bu çalışmanın Zonguldak basın tarihine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Zonguldak, Bucak Dergisi, Türkçülük-Milliyetçilik

A NATIONALIST JOURNAL IN ZONGULDAK: BUCAK

ABSTRACT

The Bucak Journal, published in Zonguldak and releasing its first issue on 23 April 1945, attracted attention with Turkist and nationalist discourses in its short life. The publishers of this journal were the prominent figures of Zonguldak, such as Ali Rıza İncealemdaroğlu, Halit Taşman and Orhan Zihni Sanus. Although the journal started its publication life as an idea-art-actuality magazine, it went on its carrier as a Turkist Journal after its ninth issue. The journal ended its publication life after it released a total of 13 issues. The Turkist authors' articles found way in the journal. The journal, which adopted Nationalist and Turkist discourse, never gave place different views.

In this study, the introduction of the Bucak Journal, published in Zonguldak, which became a province after the proclamation of the Republic and its publishing policy were investigated. The publishers of the Bucak Journal stated that they adopted a publishing policy that aimed at serving the ideal and existence of the Republic and public regime; and they emphasized the importance of national faith and perseverance. The resources of this study consist of 13 issues of the Bucak Journal. Besides, various books, articles and dissertations were also benefited from. It is considered that this scientific study will contribute the press history of Zonguldak.

Keywords: Zonguldak, The Bucak Journal, Turkist-Nationalist

Giriş

Zonguldak, Osmanlı Devleti döneminde Uzun Mehmet'in 1829 yılında kömürü bulmasının ardından gelişmeye başlamıştır. 1899 yılında Kastamonu'ya bağlı bir kaza merkezi haline getirilene kadar küçük bir köy olan Zonguldak, 1 Haziran 1920'de mutasarrıflık haline getirilmiş, 1 Nisan 1924'te Ereğli, Bartın ve Devrek ilçelerini bünyesine alıp il yapılmasıyla Cumhuriyet'in ilânından sonra il statüsüne getirilen ilk yerleşim birimi olmuştur (Tuncel, 2013, s. 501-504).

Gönderilme Tarihi: 11.10.2024

Kabul Tarihi: 25.03.2025

* Dr. Öğr. Üyesi, Batman Üniversitesi, Sosyal Bilimler MYO, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü, BATMAN;
ORCID: 0000-0002-5374-7103, E-posta: canan.sezan@batman.edu.tr

Zonguldak'ta basın hayatı Cumhuriyetin ilanından önce başlamıştır. Bu bağlamda Tahir Akın Karauğuz¹, Millî Mücadele'den sonra Zonguldak'a gelerek, "Zonguldak" isimli bir gazete ile "Karaelmas" isimli bir derginin imtiyazını almıştır (Namal, 2011, s. 297). Karauğuz Cumhuriyet'in ilanından sonra da "Kömür, Safranbolu-Karabük, Amasra, Günün Sesi, Işıkveren" isimli gazeteleri "Karaelmas, Türk Kanadı, Doğu" isimli dergileri de Karaelmas Basımevinden çıkarmıştır (Namal, 2011, s. 301).

Cumhuriyetin ilanı ile birlikte giderek gelişme gösteren şehirde, çok fazla sayıda gazete ve dergi yayımlanmıştır. Bazı illerde yalnızca vilayet gazetesi bulunurken, Zonguldak'ta basın hayatının oldukça gelişmiş olduğu görülmektedir; bu durum, kentteki medya çeşitliliği ve yerel haberlerin yaygınlığını göstermektedir. (Karakuzu, 2021, s. 268). Gazete ve dergi konusunda oldukça zengin olan Zonguldak'ta Bucak ile eş zamanlı olarak Doğu, Karabük, Maden, Bağımsız adı ile yayın hayatını sürdüren dergiler yer almıştır (Yırsutimur, 2008, s. 134-135). Dergilerin çoğunda özellikle kültürel devrimin bir parçası olan öz Türkçe kullanımı üzerinde hassasiyetle durulması ilgi çekici bir özelliktir (Seyhan, 2024a, s. 67-76). Ayrıca, Zonguldak'ta yayımlanan dergilerdeki ulusal çapta tanınmış yazarların varlığı, yerel basının etkisini ve prestijini artırarak, kentteki kültürel ve entelektüel yaşamın zenginliğine katkıda bulunmaktadır (Yırsutimur, 2008, s. 153).

Zonguldak'ta 1946 yılından sonra yani çok partili hayata geçişle birlikte gazete sayısında önemli bir artış olduğu göze çarpmaktadır. İl merkezinde, Zonguldak, Kömür, Yeni Zonguldak, Ocak, Türkün Sesi, Türksesi, Vardiya, Zonguldak Postası, Uzun Mehmet, Demokrat Zonguldak, Tosun, Halk Dostu, Demokrat Postası, Sabah, Gürses, Küçük Gazete, Halkın Sesi, Güneş, 14 Mayıs, Yarın, İleri Zonguldak, Karadeniz Postası, Akın, Hamle, Hür İstikbal, Matrak, Cep Gazetesi, Demokrat Türkiye, Şafak gibi gazeteler yayımlanmıştır (Yırsutimur, 2018).

Dergiler, devletlerin ideolojilerini yayma konusunda önemli bir rol oynamaktadır. Milliyetçi bir dergi olarak kısa ömürlü de olsa çıkarılan Bucak Dergisi milliyetçi düşünceleri ve değerleri geniş kitlelere ulaştırarak toplumsal bilinci şekillendirme amacı taşımıştır. Dergi ilk sayısından itibaren ideolojisini açıkça belirtmiş ve 13 sayı boyunca da aynı düsturla hareket etmiştir. Farklı görüşlere hiçbir şekilde yer vermeyeceğini her fırsatta dile getirmiş ve farklı görüşlere de karşı çıkmıştır.

Bucak Dergisi ve Kimlik Bilgileri

Bucak Dergisi, ilk sayısını 23 Nisan 1945'te "Fikir-sanat-aktualite" söylemi ile yayımlamıştır. 9. sayısında Aylık Türkçü Dergi'ye dönüştüren Bucak Dergisi, 33x24 cm. boyutunda ve 20 sayfa olarak çıkarılmıştır. Derginin kapak sayfasında öncelikle logosu ve söylemi altında say-

---

¹ Tahir Akın Karauğuz: 1898 yılında Safranbolu'da doğan Karauğuz, ilkokulu ve ortaokulu burada tamamladıktan sonra lise eğitimi için Kastamonu'ya gitmiş ve Ahmet Talat (Onay), İsmail Hakkı (Sevük) ve Suat Hâki (Soyer) gibi değerli hocaların görüşlerinden etkilenmiştir. Böylece ileride gazeteci olma fikri doğmuştur. Liseyi bitirdikten sonra arkadaşları ile "Açıksöz" gazetesini çıkarmışlardır. Gazeteyi çıkardıkları zamanda Safranbolu'nun Ulus Nahiyesi müdürlüğüne tayin olmuş ve burada rahatsızlığının ardından ayrılarak Zonguldak'a dönmüştür. Zonguldak'ta Erkânı Harbiye-i Umumiye İstihbarat Zâbitliği ve Matbuat ve İstihbarat Müdüriyeti Umumiyesinin Zonguldak İstihbarat Müdürlüğü'nü yapmıştır. Zonguldak'a matbaanın gelmesini fırsat bilerek "Zonguldak" adlı gazete ve "Karaelmas" adlı derginin imtiyazını almıştır. 1942 yılında ise "Doğu" dergisini çıkarmıştır. Kültürüne hizmet eden bir gazeteci, şair olarak devam eden Karauğuz, Açıksöz, Hâkimiyet-i Milliye, Öğüt, Gaye-i Milliye, Babalık, Bolu, Dertli, Türkoğlu, İstanbul ve Zonguldak gazetelerinde imzalı, imzasız veya müstear isimlerle şiirleri, makaleleri, nutukları ve fıkraları yayımlanmıştır (Namal, 2011, s. 299).

fayı kaplayan renkli bir resim ve onun üzerinde sayı belirteci ile 20 kuruş olan fiyatına yer verilmiştir. Kapak sayfasının en alt kısmında ise dikdörtgen çizgi içerisine alınmış içindekiler kısmı mevcuttur (Ek 1.).

Bucak dergisini çıkaranlar A. Rıza İncealemdaroğlu, Hâlit Taşman ve Orhan Zihni Sannus'tur. Sahipliğini 1-2. sayılarda R. İncealemdaroğlu, sonrakilerde H. Taşman üstlenmiştir. Taşman aynı zamanda bütün sayıların da yazı işleri müdürüdür. Derginin idare işleri müdürü, adil Tozan, basıldığı yer ise A. Rıza İncealemdaroğlu Basımevi'dir. İdarehanesi, Maden Dairesi, No 27, diye verilirken iletişim bilgileri ise, Neşriyat işleri 142, İdari işler 9, Posta kutusu No 8 şeklinde ifade edilmiştir. Fiyatı 20 kuruş, yıllık abone 240, 6 aylık abone ücreti ise 120 kuruştur. Ayrıca dergi ilan ve reklam da kabul etmektedir. Dergi de Ocak yayınlarından çıkan kitaplar tanıtılırken, A. Rıza İncealemdaroğlu Basımevi hakkında gazete, mecmua, kitap ve her türlü matbaa işlerinin yapıldığı duyurulmuştur.

Bucak Dergisi okuyuculara kolaylık sunmak açısından 7. sayısında satıldığı bayi isimleri verilmiştir. Buradan hareketle Adana, Aydın, Antakya, Afyon, Bursa, Çanakkale, Denizli, Erzurum, Edirne, Elâzığ, Erzincan, Eskişehir, Giresun, İzmir, İstanbul, Isparta, Konya, Kırklareli, Kütahya, Kars, Kayseri, Muğla, Malatya, Mersin, Samsun, Siirt, Trabzon ve Urfa illerinde satılmakta olan Bucak Dergisi ayrıca Irak- Kerkük ve Kıbrıs'ta da satılmaktadır (Bucak, Ekim 1945). 9. sayısında bunlara ek olarak Bartın, Sarıkamış, Amasya, Karabük, Uşak ve Bolu illeri eklenmiştir. Dergi 10. ve 11. sayısını Ocak-Şubat 1946 tarihinde ortak yayınlamıştır. Derginin son sayfasında matbaadan kaynaklı bir aksaklık olduğunu ve bu sebepten iki sayıyı birlikte çıkardıklarını, bu durumun ilk ve son olacağını ifade ederek, okuyuculardan özür dilemişlerdir. Yine aynı sayılarda diğerlerinden farklı olarak anket soruları hazırlayıp bunlara cevap yazılmasını istemişlerdir. Diğer sayılarda da bu anketlerin cevaplarını yayınlamışlardır. Anket yapma sebeplerini ise kalbi millet ve yurt sevgisi ile atan Türkleri, türlü memleket meselelerini düşünmeye davet ediyoruz şeklinde açıklamışlardır. Dergi 12. sayısında ilk cildini doldurduğunu ve gelecek sayıdan itibaren 2. cilde yeni bir kadro ile gireceğini duyurmuştur. İkinci cildin ilk sayısını 4 haziranda çıkaracaklarını duyurmuş ve daha sonra her ayın ilk günü çıkmak suretiyle Türklük yolundaki çalışmasına devam edeceğini dile getirmiştir. Yenilenen yüzüyle çıkacak olan derginin okuyucular tarafından daha çok sevileceği beklentisine girmişlerdir (Bucak, Mart- Mayıs 1946). Dergi, 13. sayısı yani 2. cildin 1. sayısında fiyat politikasını yazarken altına yabancı ülkeler için de iki misli diye ayrıca adresini de yazılar ve mektuplar posta kutusu 3, Zonguldak. Paralar Behram Kür, posta kutusu 48'e gönderilmelidir diye güncellemişlerdir.

Dergi 13. sayısını çıkardıktan sonra yayın hayatına veda etmiştir. Fakat son sayısında yayın hayatının bitmesi ile ilgili herhangi bir duyurunun olmaması dikkat çekicidir. Ancak 10 ve 11. sayısında maddi yetersizliklerin olduğundan bahsetmişlerdir. Hatta şu cümleleri net bir şekilde kullanmışlardır:

“... Bucak'ın tek gayesi bu millete bu yurda hizmettir. Hiçbir maddi kar peşinde koşmadığımızın, dergimizin sayfalarının bol ve büyük olmasına rağmen fiyatımızın 20 kuruş olmasıyla anlaşılmakta bulunduğuna eminiz. Bizim peşinden koştuğumuz kar milletimize hizmet edebilmek düşüncesidir. Bunu da yaptığımızı kaniyiz. Bu hususta okuyucularımızdan da yardım beklediğimizi söyleyeceğiz. Bu yardım Bucak Dergisini muhitinizde tanıtmak, ona okuyucu ve abone bulmakla olacaktır. Okuyucularımızdan dergimizde daha neler görmek istediklerini de öğrenmek istiyoruz. Bunları elimizden geldiği kadar yerine getirmeye çalışacağız.”

Açıkça belirtilmese bile bu satırlardan derginin yayın hayatına son vermesinin maddi yetersizlikten olduğu düşünülmektedir. Yine aynı şekilde 12. Sayısında da bir önceki sayıdaki vaatleri yerine getiremedikleri için özür dilemiş, ne yenilmesi güç engellerle karşı karşıya olduğumuzu bilseniz bizi mutlaka bağışlarsınız diyerek birtakım zorluklar yaşadığının sinyallerini vermişlerdir (Bucak, Mart- Mayıs 1946).

Bucak Dergisi'nin Yazar Kadrosu ve Sahibi Ali Rıza İncealemdaroğlu

Bucak Dergisi ilk çıktığı andan itibaren edebiyat ağırlıklı milliyetçi bir dergi iken, Nejdet Sançar'ın² Zonguldak'a gelmesi ve derginin yazı kadrosuna katılmasıyla birlikte derginin fiili olarak yönetimi kendisine verilmiştir. Ayrıca derginin 9. sayısından itibaren Ülkü Dergisi³ niteliği kazandığı açıkça görülmektedir. Yazar kadrosuna yeni isimlerin de eklenmesiyle dergisin başlıca yazarları Hâlit Taşman⁴, Orhan Zihni Sanus⁵, Selâhattin Ertürk, İlhan Darendeli, Fethi Gemuhluoğlu, Nejdet Sançar, Muzaffer Soysal, M. Zeki Sofuoğlu, Tevetoğlu, Rifat Büke, Ârif Nihat Asya, İhsan Koloğlu, Cemal Oğuz Öcal, Zafer Arıkbağ, İsfendiyar Baruönü, Enver Güvener, Necip Mirkelâmoğlu, Kemal Göksel, vb. isimlerden oluşmuştur. Derginin 9. sayısından sonra ise o zamana kadar başyazıları kaleme alan Ali Rıza İncealemdaroğlu'nun yazılarına yer verilmemiştir.

Ali Rıza İncealemdaroğlu

Ali Rıza İncealemdaroğlu, 1905 yılında İstanbul'da doğmuştur. Aslen Bartın'lı olup evlendikten sonra Zonguldak'a yerleşmiştir. Bartın Lisesi ve Galatasaray Lisesinde ikişer yıl eğitim olsa da sağlık sorunları nedeniyle eğitimine devam edememiştir. Zonguldak'ta 1942-1948 yılları arasında yayınlanan "Ocak" gazetesi ve "Bucak" dergisinin sermayedarlığını üstlenmiş aynı zamanda başyazarlığını yapan İncealemdaroğlu, 23 yaşında siyasete atılmıştır. (Namal ve Yıldız, 2017, s. 337). İncealemdaroğlu'nun Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne girişi, 1945 yılında Zonguldak Milletvekili Hasan Karabacak'ın vefatı sonrası gerçekleştirilen ara seçimle gerçekleşmiştir. Bu süreçte İncealemdaroğlu, VII. ara dönem ve VIII. dönemde Cumhuriyet Halk Partisi'nden, IX. dönemde ise Demokrat Parti'den milletvekili olarak seçilmiştir Siyasi olarak çok aktif olan İncealemdaroğlu'nun, meclis konuşmalarına bakıldığında Zonguldak'ın birçok sorunuyla yakından ilgilendiği dikkat çekmektedir. Zonguldak basın hayatında önemli bir yer edinen İncealemdaroğlu, Ocak Gazetesini, Yeni Zonguldak gazetesinin devamı olarak 25 Kasım 1942 tarihinden itibaren çıkarmaya başlamıştır. Ocak Gazetesi, 25 Kasım 1942 tarihinden itibaren sürdürdüğü yayın hayatı boyunca, yerel ve ulusal düzeyde memleket meselelerini ekonomik, toplumsal ve siyasi açıdan ele alan bir yayın olmuştur. Sahibi olduğu gazetede kendi siyasi haberlerine de yer veren İncealemdaroğlu, düşüncelerini okuyucularla paylaşmıştır. İn-

---

² Nejdet Sançar: Fikir adamı, öğretmen, araştırmacı, yazar, kütüphaneci ve çoğunluk tarafından bilindiği hali ile ömrünü Türk milliyetçiliği yolunda harcamış "Türkçü-Turancı" kişidir. Aynı zamanda Hüseyin Nihal Atsız'ın öz kardeşidir. Ayrıca bkz: <https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/nejdet-sancar-1910-1975/> Erişim tarihi: 02.10.2024.

³ Ülkü Dergisi: Halkevlerinin yayın organı olarak Şubat 1933 ile Ağustos 1950 tarihleri arasında yayımlanan dergidir. Bir kültür mecmuası olarak yayın hayatına başlamıştır. Amacı ise Milli birliğin gelişmesi, halkın inkılâplar etrafında birleşmesi, ilim sahibi olanın kendinden sonraki nesilleri yetiştirmesi olarak belirtilen Halkevlerinin fikrine ve ruhuna bağlı bir yayın organıdır. Ayrıca bkz: <https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/ulku-dergisi/> Erişim Tarihi: 18.03.2025.

⁴ Halit Taşman: Türkçü kişiliği ile tanınan Halit Taşman, Zonguldak'ta yaşayan bir diş hekimidir. Bucak Dergisi'nin kapanmasının ardından Kara İnci adında ikinci bir Türkçü dergi daha çıkarmıştır (Aydın, 2021, 757).

⁵ Orhan Zihni Sanus: Mesleğinin doktor olduğu ve Türkiye güzeli Keriman Halis Ece'nin ilk eşi olarak bilinmektedir. Ayrıca bkz. <https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/keriman-halis-ece-1913-2012/> Erişim tarihi: 02.10.2024.

cealemdaroğlu 1945 yılında çıkardığı Bucak Dergisi'nde de aynı politikayı sergilemiştir. Zonguldak ili ve çevresinin siyasi ve basın hayatında önemli katkılar sağlayan bir şahsiyet olarak, bölgedeki toplumsal dinamiklerin şekillenmesine ve yerel kültürel yaşamın zenginleşmesine önemli ölçüde katkıda bulunmuştur (Namal ve Yıldız, 2017, s. 343-351).

Bucak Dergisi'nin Amacı ve Yayın Politikası

Bucak Dergisi, ilk çıktığı gün 23 Nisan 1945'te fikir-sanat ve aktüalite dergisi söylemini düstur edinmiştir. Fakat 9. sayıdan itibaren "Aylık Türkçü Dergi" söylemi ile yayın hayatına devam etmiştir. 9. Sayısında kapak sayfasında içindekiler kısmının yanı sıra bir kutucuk içerisinde Mahmut Esat Bozkurt'un "Bu topraklar mukaddestir. Ona ayak basanların nasibi kılıçtan geçmektir" sözleri yer almıştır. Yine devam eden sayılarında Atatürk başta olmak üzere Türkçü isimlerin, sözlerine kapak sayfalarında yer verilmiştir (Ek. 2).

Dergi'nin ön sözü Ali Rıza İncealemdaroğlu tarafından yazılmıştır. İncealemdaroğlu'nun Bucak Dergisi için sarf ettiği kelimeler şu şekildedir (Bucak, 23 Nisan 1945):

"BUCAK Türk milletinin tarihinde ve hayatında yer almış yurt parçasının en kutsi köşesidir.

BUCAK Tarihten önce var olmuş Asya'da ve Avrupa'da ün salmış, zaferler, destanlar yaratmış ünlü bir ulusun yüreğinde, güveninde yaşayan bir addir.

BUCAK Türk ulusunun daima tetikte, her an için gözünü, duygusunu üzerinde topladığı, bağladığı hür ve müstakil yurdun sembolik, ülküleşmiş bir varlığıdır.

BUCAK Karaelmas diyarında kültüre, sanata ve bütün genç istidatlara bağrını, yapraklarını açıyor.

Atatürk'ün inkılap meşalesi ile aydınlatarak yarattığı ve kurduğu Türk Devleti, yurdun her bucağında filizlenmiş, kökleşmiş ve kuvvetlenmiş olarak dünya çevresinde kendi varlığını belirten bir hızla her yönden ileri adımlar atmaktadır.

Zonguldak'ta her türlü malzeme noksanlığına rağmen her kültür severin isteğine, hislerine ve güvenine hitap edecek, onlarla baş başa kalabilecek bir derginin adını bu his ve sevgiyle bulmuş ve düşünmüş bulunuyoruz.

Altıok'un izinde; milli heyecan ve gururumuzla daima doğruya, iyiye doğru koşacağız.

Cumhuriyet ve halk rejimimizin idealine, varlığına hadim olmayı; bu uğurda en mukaddes mevcudiyetini bile feda etmeyi göze almış arkadaşlarla birlikte milli iman ve inancımızın verdiği güvenle yayın hayatına atılmış bulunuyoruz. Her güçlüğü ve yokluğu yenerek durmadan BUCAK'ı yolunda yürüteceğiz. Bu yürüyüşümüz de milli ülkülerimize dayanacaktır.

Türk milletinin egemenliğine kavuştuğu bu kutlu günde mecmuamızın yayın hayatına katılması ile büyük sevinç ve mutluluk duyuyoruz. 23 Nisanlar, millet hayatında bir dönüm noktamızın başlangıcıdır. Kahraman soyumuzun, var ettiği böyle mesut günümüzde çıkmakla duyduğumuz kıvanç sonsuzdur."

Halit Taşman ise derginin çıkış amacını şu sözlerle dile getirmiştir:

“Atatürk inkılaplarının en önemlilerinden biri olan yazı inkılabının feyizli sonuçlarını şimdiye kadar rastlanmadık bir şekilde basın ve yayın faaliyetinin artmasıyla görüyoruz. Yurdun içinde okumaya ve yazmaya karşı büyük bir heves var, uzun yılların uyuşukluğu yerine şimdi bir hız ki alabildiğine gidiyor. Matbaalar harıl harıl çalışmakta. Her gün kitapçı dükkanlarının ceme-kanlarını yeni yeni kitap ve dergilerle dolu olarak görüyoruz. Bu faaliyet karşısında gönüllerin ferahlamaması mümkün değil.

Yalnız, yayılan bunca eser arasında tek tük de olsa Türk gençliği için muzır ve tehlikeli olanları da var. Türk'ün tarih boyunca Türk'ün talii ile beraber yürüyen, siyah bir hayalet gelir. Bu hayalet kudretli ve kuvvetli olduğumuz zamanlar küçülür, silinir, hiçbir zarar vermeyecek şekilde saprofit bir mikrop gibi bize arkadaşlık eder.

Fakat, günün birinde Türk'ün gücü azalır, düşmanları kuvvetlenirse; o da muzır ve tehlikeli bir tarzda kanser hücreleri gibi bünyemizin içinde çoğaldıkça çoğalır, büyüdükçe büyür. Bazen de bizi korkutacak bir hayal, bir kâbus olur. Biz bu hayaletle birkaç asır evvel ayağını sürükleyen bir molla'nın tecvitli ağzında, daha sonraları istibdat devirlerinin hafiye ve jurnalcılarında, İstiklal harbinin baş belası hilafet ordularında tesadüf ettik.

Şimdi de bazen kara borsa da bir tüccar, bazen aramızda aile bağlarını, ahlak telakkisini gevşetmek isteyen bir şair, bazen realist bir mütercim, bazen de sürrealist bir hikayeci olarak görüyoruz.

İşte Türk'ün karakterini bozarak, benliğini tehlikeye düşürmek isteyen bu zümreyi önlemek ve bu fena hayaleti boğmak için realist gençliğe ve üstün bir kültüre ihtiyaç vardır. Biz karınca kararınca da olsa yurdun bu bucağında küçük bir dergide ahlaki bütün genç kabiliyetleri bir araya getirmek ve onlardan faydalanmak istiyoruz.

Tanınmış imza avcılığına çıkmak niyetinde değiliz. İmzadan ziyade fikre kıymet verenlerdeniz. Bunun için okuyucularımıza çeşitli resim ve imzalarla ibaret zengin ve şatafatlı bir manifesto göstermeyecek ve büyük vaatlerde bulunmayacağız.

Biz küçükten, büyüğe; muhitten merkeze doğru gitmek niyetindeyiz. Türk kültürüne ufak bir hizmet edebilmek, arzularımızın başıdır.

İlhamımızı Türk'ün asil vicdanından ve onun eğilmez başı olan büyük önderimizin şu cümlelerinden alıyoruz:

(Türk gencinin idealist olması vatanın istikbali için büyük temeldir. Bizim ideallerimiz vatan ve millet hizmetinde toplanır.) ve yine: (Ahlak ve karakter sağlam olmadıkça cemiyette esaslı bir hizmet görmeye imkân yoktur. Cemiyetin kudret ve ehemmiyeti vasatı ahlak ve karakterinin yüksek kıymetine her faktörden ziyade bağlıdır.)

Bizim için, bu berrak cümlelerden daha temiz bir kaynak ve kudretli projektörün aydınlattığı yoldan daha nurlu bir yol tasavvur olunabilir mi hiç?”

Diyerek derginin çıkış amacını gayet açık ve net biçimde vurgulamıştır (Bucak, 23 Nisan 1945).

Bucak Dergisi'nin yayınlanması diğer dergiler tarafından da övgülere mazhar olmuştur. Eskişehir'de “Kocatepe” adı ile yayınlanan dergide Bucak Dergisi için;

“...senelerden beri fikir ve milliyet alanında bizlere, demet demet altın çiçekleri sunan münevverler ve milliyetçiler memleketi Zonguldak'ta son aylar zarfında yayın sahnemize intikal eden bir dergi var: Bucak. İlk sayılarından beri memleket meselelerine karşı gösterdiği akilane ve şuurlu hassasiyetle dikkatimizi kuvvetle üstüne çeken bu güzel ve milliyetçi dergi; öteden beri özlediğimiz büyük bir boşluğu doldurmakta. Her sayısı bir evvelkinden olgun ve dolgun olarak çıkan Bucak, hepsi birbirinden güzel hepsi birbirinden faydalı münderecatıyla bugün piyasada bulunan (Doğu hariç) bütün dergi ve mecmualardan apayrı bir değer ve özellik taşımaktadır...”

Şeklinde onore edici sözler kullanılmıştır. (Bucak, Ekim 1945).

Bucak Dergisi'nin İçeriği

Yukarıda ifade edildiği gibi Bucak Dergisi, Zonguldak'ta 13 sayı çıkarılan, kısa ömürlü Türkçü- milliyetçi bir dergidir. İlk sayısından itibaren 20 sayfa olarak çıkan dergi son sayısında kadar aynı düzeni sürdürmüştür. 9. sayıda yapılan bir değişiklik ile “Aylık Türkçü Dergi” olarak yayına devam etmiş ve 9.sayıdan sonra Türkçü yazarların ve yazıların sayılarında bir artış yaşanmıştır. Dergi de resimler ve fotoğraflar genellikle kapak sayfasında kullanılmış içeriğinde fazla resim ve fotoğraf kullanılmamıştır. Derginin kapağında içindekiler kısmı da sayfayı ortalayacak şekilde bir kutu içerisinde verilmiştir. Kapak sayfasından sonraki sayfada genellikle derginin sahiplerinin baş yazılarına yer verilmiştir. Derginin içeriğinde şiir çoğunlukta olmak üzere düz yazılara, memleket meselelerine, sağlıkla ilgili bilgilere ve tarihi değerlere son derece önem verilmiştir. Şiirlerin temalarında özel olarak bir konu seçilmemiş, milliyetçilik, aşk, doğa, özlem gibi çok çeşitli şiirler dergi sayfalarında yer bulmuştur. Ayrıca dergide “Zonguldak” iline ait Bartın, Ereğli gibi ilçelerin tanıtımı da yapılmıştır (Bucak, 23 Temmuz 1945). Derginin sahipleri arasında Dr. Orhan Zihni Sanus'un da bulunması hasebiyle çok az da olsa sağlık ile ilgili yazılara yer vermiştir.

Aşağıda derginin yayın politikası kapsamında bazı bölümleri başlıklar altında ele altında ele alınacak ve muhtevası hakkında bazı bilgiler verilecektir.

Milliyetçilik

Milliyetçilik, belirli bir milletin üyelerinin, ortak bir kimlik ve kültürel bağlar etrafında birleşerek ulusal aidiyet duygusunu güçlendiren, bağımsız bir şekilde aynı coğrafi sınırlar içinde yaşamayı ve bu toplumu yüceltmeyi hedefleyen bir ideolojidir (Ertan, 2014, s. 239). Devletlerin ideolojilerini yaymak için kullandıkları çeşitli ideolojik aygıtlar vardır. Bunların arasında rıza ya da ikna yöntemleriyle bireyler üzerinde kendi varlıklarını hissettiren haberleşme aygıtları (basın, radyo, tv.) önemli bir yer tutmaktadır (Althusser, 2010, s. 169). Bu bağlamda basın, milliyetçi duyguları güçlendirmek ve ulusal kimliği inşa etmek için önemli bir araçtır. Milliyetçi hareketler de basını kullanarak kendi ideolojilerini yayma ve destek bulma amacı gütmüşlerdir (Seyhan, 2024b, s. 185-188).

Bucak Dergisi de tam bu noktada hâkim olduğu görüşü yaymak için köşe yazıları, makale ve şiirlere sayfalarca yer ayırmıştır. Yine milliyetçilik ideolojisi çerçevesinde Ocak-Şubat 1946 (10. ve 11. sayı) tarihindeki ortak yayınında anket soruları hazırlayıp bunlara cevap yazılmasını istemişlerdir. Anket yapma sebeplerini ise kalbi millet ve yurt sevgisi ile atan Türkleri, türlü memleket meselelerini düşünmeye davet ediyoruz şeklinde açıklamışlardır. Anket sorularını şu şekilde hazırlamışlardır;

“1. Türk cemiyetinin hayatında insanîyetçilik mi ön plana alınmalıdır, yoksa milliyetçilik mi? Niçin?

2. Mutlak demokrasi prensibi uğrunda Türk cemiyeti içinde milli varlığı yıkıcı fikirlerin serbestçe propaganda edilmesine taraftar mısınız değil misiniz? Niçin?

3. Milli ananelerin atılmasını doğru bulur musunuz, bulmaz mısınız? Niçin?

4. Memleketimizde cemiyetimizin milli varlığını tehdit eden fikirler bulunduğu kani misiniz? Kani iseniz bunlar hangileridir?

5. Türk gençlerinin yetişmesinde serbest bir terbiyeye mi yoksa disiplinli (veya askeri) bir terbiyeye mi taraftarsınız? Niçin?

6. Son zamanlarda Türkiye’de ahlakın sükût etmekte olduğuna kani misiniz? Kani iseniz bunun sebepleri nelerdir?

7. Üniversiteden gayri tahsil müesseselerimizdeki muhtelit tedrisatı ahlaki yönden faydalı mı zararlı mı bulursunuz? Niçin?

8. Sinemaların ahlak üzerine olan tesirleri bakımından mutlak bir kontrolüne taraftar mısınız, değil misiniz? Niçin?

9. Üniversite çaylarının gençlerimizin ahlakı üzerinde müsbet veya menfi bir tesir yaptığına kani misiniz? Niçin?

10. Edebiyatın “yenilik” perdesi altında soysuzlaşmaya doğru gitmesine taraftar mısınız? Bu itibarla son zamanların – büyük bir kısmı alay mevzu olan- yazılarını nasıl karşılıyorsunuz?”

Dergi tarafından hazırlanan anket sorularına bakıldığında Türk milliyetçisi fikrini güçlendirmek ve ülkeyi kalkındırmak için gerçekçi adımlar atmak amacıyla hareket edildiği görülmektedir. Öyle ki milliyetçi hareket bir yandan halkın nabzını tutmaya bir yandan da fikirlerine taraftar bulmaya çalışmıştır (Seyhan, 2024c, s. 718-719). Benzer şekilde Bucak Dergisinin vatandaşları memleket sorunları hakkında düşündürmeye çalıştığı görülmektedir. Özellikle milliyetçi duyguların ölçülmesine çaba harcadığı göze çarpmaktadır. Eğitimden, kültüre her çeşit konularda vatandaşların düşüncelerini anlamaya çaba sarf etmişlerdir. Anket sorularının cevaplarını da bir sonraki sayılarda yayınlamışlardır. Anket sorularına cevap verenlere bakıldığında Hukuk Fakültesinden bir öğrenciye, Karabük Demir fabrikasında bir laboranta kısacası toplumun her kesiminden insanların katılım gösterdiği dikkat çekmektedir. Anket sorularına cevap verenler farklı kesimde insanlar da olsa cevaplar birbirine çok yakındır. Hemen hepsi aynı düşüncede birleşmişlerdir. Örneğin birinci soruda milliyetçilin ön planda tutulması gerektiğine hem fikirlerdir. Özellikle Karabük Demir Fabrikasında laborant olarak çalışan Turhan Kökaya’nın bu soru karşısında verdiği cevap oldukça ilgi çekicidir; *“Milliyetçilik ön plana alınmalıdır. Milli bağlarla teşkil edilen bir cemiyet, milli anane, töre, yasa ve insani duygulara da bağlıdır. Milletimizin insani duygulara bağlılığı tarih sayfalarında çok bariz görüldüğü gibi İkinci Dünya Savaşı’nda da bunu ispat etmiştir. Fakat milli varlığımıza halel getirecek veya milli fikirlerimizi zayıflatacak olan insanîyet duygularına kalplerimizde küçük bir yer verilmemelidir.”*

Derginin 9. sayısında hem sahibi hem de söylemi değişmiştir. Dolayısıyla içeriğinde milliyetçilik ve Türkçülük üzerine yazıların sayısı ciddi oranla artmıştır. Sonraki sayıların kapak sayfalarında Türkçü yazarların sözlerine yer verilmiştir. Derginin 9. sayısında bunu zaten

açıkça belirtmişler “dergimiz okuyucularından gördüğü büyük rağbete layık olmaya çalışmaktadır. Önümüzdeki sayılarda tanınmış Türkçü imzaları bulacaksınız.” diyerek önceden bildirmişlerdir. Ayrıca 9. Sayıda okuyucularına Bucak Dergi’sinin artık Türk milletine ve Türkçülüğe daha faydalı olmak için yenilikler düşündüğünü bu sayede Bucak Dergisi’ni daha çok seveceklerini belirtmişlerdir. Yine aynı sayıda Orhan Zihni Sanus’un kaleme aldığı “Savulun, Türk Gençliği Geliyor” ile Nejdet Sançar’ın “Türklük Sevgisi” başlığı ile kaleme aldığı yazısı derginin söylemiyle aynı doğrultudadır. Sançar’a göre millet sevgisi, insanlarda bulunan birinci vasıf olmasıdır. Gönlünde bu sevgiyi taşımayan ancak zavallı bir yaratık acınası yarım bir adamdır. Dolayısıyla bu sevginin adı Türklük sevgisidir. Türklük sevgisi ilahi bir ateştir (Bucak, Aralık 1945).

Derginin 9. sayısında ilginç bir dergi tanıtımı da dikkat çekmektedir. Kızıl Bir Dergi GÖRÜŞLER: başlığı ile yeni çıkan GÖRÜŞLER dergisi hakkında şöyle bir bilgilendirme mevcuttur:

“Kapağında ve ilanlarında (bayağı bir ticaret zihniyetiyle, arzusu hilaflına ismi karıştırılan büyük bir vatansever hariç) bazı sabıkalıların yani komünistlik suçuyla hepse girip çıkan muharrirlerin ismi bulunan koskoca lahana yaprağı büyüklüğünde kızıl bir dergi çıktı: Görüşler.

Çıkaran: Dönme vatandaşlarımızdan olup cizvit papazları tarafından Amerika’da okutularak memleketimize satılı verilen Tan sahibi M. Zekeriya Sertel...

Daimî muharriri; yine dönme vatandaşlarımızdan, M. Zekeriya’nın karısı, Sevimin anası ve bir Amerikalı Yahudi’nin kayınvalidesi...

Kapak: Yarısında kızıl bir boya, diğer yarısında Bolşevik selamını gösteren sayın Bayan Sertel’in mübarek (!) kafası büyüklüğünde bir yumruk.

Yazılar: Kızıl Yıldız gazetesinden iktibas edildiği hissini verir mahiyette bir sürü herze...

Ağız: Moskova radyosundaki pis; mendebur Ermeni spikerin ağzı... İşte Görüşler Dergisi...”

Bu sözlerden anlaşıldığı üzere Türkçü bir dergi olan Bucak, karşıt görüşteki yayınlara olan yaklaşımı oldukça serttir. Nitekim Soğuk Savaş döneminde milliyetçi camianın bu tavrı git-tikçe sertleşecek, komünizm ve Sovyet karşıtlığı adeta düşmanca bir tutuma yol açacaktır (Sevhan, 2024d, s. 176-179).

Derginin 10.11. sayılarında bunu açıkça belirtmiş hatta dergiye şiir gönderenlere de “Bucak, Türklüğe hizmet edebilmek için çıkan bir dergidir. Bu sebeple sayfaları ancak Türk’e yarayacak yazılara açıktır. Halbuki, ara sıra da olsa, elimize ülkümüzle hiç de bağdaşmayacak fikirler taşıyan yazılar geliyor. Bize şiir gönderenlere bir kere daha hatırlatalım ki ülkümüze uygun olmayan bu cins yazıların dergimizin sayfalarında gözükmesi imkânsızdır. Sayfalarımız ancak her şeyi ile Türk olan yazılara açıktır.” diyerek derginin yayın politikasından asla taviz ve karşıt görüşlere yer vermeyeceğini açıkça bildirmiştir. Bu yazıyı destekler nitelikte Nejdet Sançar tarafından kaleme “Maalesef Türkler” isimli yazı da Türk adına layık olmanın kolay olmadığı anlatılmakla beraber bir sayfa sonrasında Milli Şuur ve Medeni Cesaret başlıklı yazısı milli şuurun insanlara ve cemiyetlere iyiye, doğruya, güzele gitmeleri için yol gösteren bir ışıktır diyerek milli bilincin önemine dikkat çekmiştir (Bucak, Ocak-Şubat 1946).

Edebiyat

Dergi ilk sayısından itibaren fikir-sanat ve aktüalite şiarını benimsemiştir. Bu bağlamda edebiyat ile ilgili yazılara sıklıkla yer verilmiştir. Edebiyatın yanı sıra şiirler de dergide büyük oran da yer kaplamaktadır. Yine aynı kapsamda yeni çıkan edebiyat ve şiir kitaplarının da tanıtımı yapılmıştır. Örneğin ilk sayısında; “Renkler şairi Ceyhun Atuf Kansu’nun şiirlerini toplayan 122 sayfalık kitabı Ülkü Dergisi ikinci kitabı olarak yayınlamış. Yücel, Gençlik, Yurt Dergilerinden sevip hatırladığımız Ceyhun Atuf Kansu yayınlamış ve yeni şiirleriyle bize cidden eşsiz bir ziyafet veriyor” şeklinde kısa bir not ile tanıtımını yapmıştır. Okuyuculardan gelen şiirler de dergi de sıklıkla yayınlanmıştır. Hatta şu şekilde bir bilgilendirme de yapılmıştır: “1. Bucak okuyucularından gelen ve uygun görülen şiir ve yazıları memnuniyetle neşreder. Yalnız yazıların mümkün merteye bir sahifeyi tecavüz etmemesini ve daktilo ile yazılmış olarak gönderilmesini dileriz. 2. Okuyucularımızdan gelecek şiirlere bir sahife ayrılmıştır. Uygun görülen şiirler neşredilecektir.” Ayrıca şiir haricinde farklı yazarlar tarafından nesirler, hikayeler yazılmış, Dünya klasiklerinden çeviriler yapılarak kısa kısa aktarılmıştır.

Milliyetçilik mefkuresini sanat üzerinden pekiştirmeyi amaçlayan dergide şiirler çok önemli yer tutmaktadır. Çünkü şiirler, milliyetçi ruhu aşlamak açısından duygusal bir bağ kurma yeteneği sayesinde, bireylerin milli kimliklerini güçlendirebilir. Ayrıca şiirlerin, tarihi ve kültürel değerleri yüceltmek, millî sembollerini ön plana çıkarmak gibi işlevleri de vardır. Bu tür içerikler, okuyucuların milli duygularını harekete geçirerek, toplumda bir aidiyet hissi oluşturabilir. Şiirlerin dili ve imgeleri, bireylerin duygusal dünyasına hitap ederek, milliyetçi düşüncelerin yayılmasında etkili bir araç olabilir. Bu bağlamda okuyuculardan gelen şiirlere “Bize Gelen Şiirler” adlı bir köşe ayrılmıştır. Okuyuculardan gelen şiirler bölümünde milliyetçiliğin yanı sıra gurbet, özlem, aşk temalı şiirlere de yer verilmiştir.

Dergide aynı zamanda Türkçe imlâ kuralları üzerinde de durulmuştur. Zeki Yüksel’in “Türkçemizde İmlâ Meseleleri” adlı makalesinde, en verimli ve en başarılı inkılaplardan biri olarak görülen Dil İnkılâbının bütün zorluklara rağmen yavaş yavaş ilerlediğini dile getirmiştir. Yüksel’e göre dil meselesinde en önemli nokta yabancı sözcüklerin atılmasından ziyade imlâ işine önem vermektir. Çünkü bir dilin zenginliğini kelime çokluğuna değil, kelimelerin söylenişine, yazılışına, imlâsındaki istikrar ve sağlamlığına bağlamıştır. Kelimelerin nasıl yazılmaları gerektiğini örneklerle açıkladıktan sonra Türkçe’nin istikbali için yetkili ilim insanlarından oluşan bir Dil Akademisi kurulması gerektiğine ve Türkçe ile ilgili yapılacak konularda bu akademinin mihmandarlık etmesine bu sayede gramer ve imlâ meselelerinin çözüleceğini dile getirmiştir (Bucak, Ekim 1945). Yine aynı konuyu ele alan Muzaffer Soysal ise “Dil Devrimi Üzerine” isimli yazısında yazarlara çok büyük görev düştüğünü kelimeleri dikkatle ve özenle seçerek, halkı öz diline alıştırmak gerektiğini savunmuştur (Bucak, 23 Eylül 1945).

Dergide edebiyat ile alakalı olarak bir de “Edebi Tetkikler” adı altında bir köşe bulunmaktadır. Bu köşede çok fazla ismi duyulmayan şair ve yazarların yazılarına yer verilerek tanıtılmaya çalışılmış, Osmanlı padişahlarının şiir ve edebiyata olan ilgisinden bahsedilmiştir. Örneğin, Enver Güvener tarafından Sivaslı Şair Ahmet Suzi’nin kim olduğu edebiyat meraklılarına tanıtılmış ve şiirlerinden birkaç örneğe yer verilmiştir (Bucak, Eylül 1945). Yine bir sonraki sayıda Enver Güvener, “Osmanoğulları’nda Şiir Zevki” başlığı ile Osmanlı padişahlarının (Fatih’in, Yavuz’un, Kanuni’nin...) şiire verdikleri önemden bahsetmiş ve Orhan Gazi ile Çelebi Mehmet’in şiirlerinden bir örnek vererek yazısını bitirmiştir (Bucak, Ekim 1945).

Tarih

Milliyetçi bir dergi olduğunu her fırsatta vurgulayan Bucak, tarihi konuları, tarihi hikayeleri her zaman gündeminde tutmuştur. İlk sayıdan itibaren yabancı tarihçilerin yazıları da Türkçe'ye çevrilip okuyucuların ilgisine sunulmuştur. Hikmet Arar tarafından Georges Lenotre'den çevrilen (Korku Günü) yazısı "Tarih Kıvrıntıları" başlığı ile verilmiştir. Hikmet Arar şu sözlerle: "Bucak okuyucularına (Tarih Kıvrıntıları) adı altında takdim edeceğim yazılar sonradan bir araya getirilerek kitap şeklinde neşredilen kroniklerden birkaç tanesinin Türkçe'ye çevrilmesiyle meydana gelecektir."

Dergide tarih bilincinin önemi her hususta dile getirilmiştir. Zaten derginin yayınlandığı yıllar 2. Dünya Savaşı'nın bittiği tarihlere denk gelmektedir. Bu sebeple dergide 2. Dünya Savaşı'nın ardından yaşanan gelişmelere yer verilmiştir. İsfendiyar Baruönü, 2. Dünya Savaşı'nın sona erdiği fakat birçok tahribata neden olduğundan bahsetmiştir. Ona göre hayat pahalılığı, geçim güçlüğü, iase sıkıntısı, normal seviyenin çok altında kalmış dolayısıyla bencil bir zihniyet ortaya çıkmıştır (Bucak, 23 Eylül 1945). Hatta savaşın ardından "Harp Sonu" ismiyle yayınlanan bir şiir ortamı gözler önüne sermektedir. Şükrü Enis Regü tarafından yazılan "Harp Sonu" şiiri şöyledir:

Harp bitmiş,
Ne yağmurun yağdığından haberi var kimsenin,
Ne çiçeklerin açtığından
Ne gelip geçtiğinden bulutların.
Bütün gözlerde yorgunluk,
Dudaklarda hüzn,
Rüyalarda kilit.
Bütün yollar kapalı
Bütün arzular şehit.
Tarlalar bomboş,
Çeşmeler susuz
Meyvesiz bütün ağaçlar.
Harp bitmiş...

Halit Taşman, derginin ideolojisini yazılarına yansıtarak "Tarihin İzleri" köşesinde "Türklerde Milliyetçilik" başlığı altında Türk'ün gücünden ve bağımsızlığından bahsetmiştir. Onları kimsenin yenemeyeceğini vurgulamıştır. Yazısının sonunda ise gençlere Milli ruhu layıkıyla verebilmek için, okullara, halkevlerine, dergilere ve hatta radyolara bile büyük görev düştüğünün altını çizmiştir. Çünkü Taşman'a göre "Türkler, dünyaya uşak olmak, başka milletlerin esiri olmak için değil müstakil yaşamak, mesut olmak, ilerlemek ve insanlığı yüceltmek için gelmiştir." (Bucak, Ağustos 1945). Derginin bir sonraki sayılarında ise Necati Balaşoğlu'da Taşman'ın yazısını destekler nitelikte tarihte Türklük ve Milliyetçilik üzerine önemli yazılar kaleme almıştır (Bucak, Eylül 1945).

Önemli Günler ve Haftalar

Derginin tarih ve ideoloji inşasında önemli bir içerik olarak beliren önemli günler ve haftalar, olayların yeniden anımsatılması açısından detaylı bir inceleme konusu oluşturmaktadır. Bu yıl dönümleri, geçmişteki olayların anlamını ve etkisini yeniden değerlendirmek için bir fırsat sunarak, toplumsal hafızayı güçlendirmektedir. Derginin ikinci sayısı 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı haftasına denk gelmiştir. Konu ile ilgili ilk yazıyı Ali Rıza İncealemdaroğlu yazmıştır. “Kutsal Bayramımız 19 Mayıs” başlığını verdiği yazısında; acı ve felaket günlerinin kararttığı Türk yurdunun semasında, 19 Mayıs 1919’da yeni bir güneş doğdu, Türk’ün bahtını değiştiren bu ihtişamlı doğuşu biz Türk ulusu her sene artan bir heyecanla kutluyoruz. Gökler çökmedikçe, yerler batmadıkça bu millet ve bu gençlik bu mukaddes emaneti taşıyacaktır. 19 Mayıs 1919 Gençlik ve Spor Bayramı olarak Türk Tarihi boyunca Türk Milletinin şerefli adı ile birlikte nesillerle beraber yaşayacaktır. Ne Mutlu Türk Olana ve “NE MUTLU TÜRKÜM DİYENE” sözleriyle yazısını sonlandırmıştır (Bucak, 23 Mayıs 1945).

Derginin 8. sayısı 30 Ağustos Zafer Bayramı haftasına denk gelmiştir. Konu ile alakalı ilk yazı ise Necati Balaşoğlu tarafından yazılmıştır. “Türk İhtilali, 30 Ağustos ve Atatürk” başlıklı yazısında 30 Ağustos’ta bir milletin yaşaması ve bir düşmanın ölmesi için ne gibi şartlar lazımsa onun kazanıldığını, bu yüzden ağustos ayının zafer ayları olduğunu belirtmiştir. Ayrıca Kemalizm’in milletimizin cihanşümül istikbalinin temeli olduğunu vurgulamıştır (Bucak, 23 Ağustos 1945).

Derginin 7. sayısı Cumhuriyet’in 22. Yılına denk gelmiştir. Böyle bir gün hakkındaki düşünceleri ilk olarak kaleme alan da İsfendiyar Baruönü’dür. “22. Cumhuriyet Yılında Düşünceler” isimli yazısında; Milli hareketin olumlu sonuçları arasında vatanın düşmanlardan kurtarılması ve bağımsızlığın kazanılması kadar önemli bir diğer hususun cumhuriyet rejiminin kurulması olduğunu bu sayede milli irade ve hakimiyetin, Anadolu’da filizlenerek halkın özgürlüklerinin güvence altına alındığından bahsetmiştir (Bucak, Ekim 1945).

Atatürk’ün ilke ve inkılapları doğrultusunda daima ileriye gitmeyi hedefleyen bir dergi olarak varlığını sürdüren Bucak, Atatürk’ün ölüm yıldönümünde bütün sayfalarını Atatürk ile ilgili yazılara ayırmıştır. Atatürk ile ilgili ilk yazıyı Ali Rıza İncealmedaroğlu “Başını, canını bütün varlığını bu aziz yurda adanmış olanlardanız” başlığı ile kaleme almıştır. İncealemdaroğlu, yurda kopmaz bağlarla bağlı olmayı ve Kemalizm’in altı oklu meşalesinin altı nurunun bir meşale olarak yol göstermesini temenni etmektedir. Orhan Zihni Sanus, ise “Atatürk” isimli yazısında Atatürk’e duyulan minnettarlığı anlatmıştır. 10 Kasım 1938 Perşembe sabahı gencinden yaşlısına, askerinden siviline bütün milletin Atatürk’ün arkasında hıçkırıklarla ağladığını dile getirmiştir. Geride bıraktığı eserlere sonsuza kadar sahip çıkılacağını söyleyerek, rahmet ve minnetle anmıştır. İsfendiyar Baruönü’nün Atatürk için, “Mefkuremiz Atatürk Sevgisidir”, Halit Taşman’ın “Milli Matemimizin Yedinci Yılı” ve Necati Balaşoğlu’nun “Atatürk ve Bazı İstiraplarımız” yazılarıyla duydukları sevgi, özlem ve minneti ifade etmişlerdir. Yine aynı sayıda Atatürk özlemini anlatan şiirler de yer almıştır (Bucak, Kasım 1945).

Derginin Türkçü kimliğinin etkisiyle, Türk tarihinde önemli bir rol oynamış şahısların doğum ve ölüm yıl dönümleri üzerinde yoğun bir şekilde durulduğu gözlemlenmektedir. Bu yıl dönümleri, Türk kimliğinin ve milli değerlerin pekiştirilmesi amacıyla ele alınmıştır. Derginin 9. Sayısında Mehmet Akif Ersoy, ölümünün 9. yılında aradan sekiz yıl, seksen yıl da geçse Akif’in kıymetinden bir şey kaybetmeyeceği “Milli Marş” şairimiz olarak daima yaşayacak ve sevilecek tir dizeleri ile anılmıştır (Bucak, Aralık 1945).

Yine aynı sayıda aralık ayının Namık Kemal'in hem doğum hem de ölüm yıl dönümü olması hasebiyle Namık Kemal'den parçalar verilmiştir. Namık Kemal'e olan sevgi ve saygının kaynağını şu sözlerle belirtmişlerdir: "Biz burada kalbi vatan için çarpan Türklerim en büyüklerinden biri olan Kemal'i saygı ile anıyoruz. Ona karşı duyduğumuz saygı, onun şairliğinden, edipliğinden, romancılığından veya gazeteciliğinden dolayı değildir. Kemal bizim için, Türk milleti için her şeyden önce bir kahramandır, bir vatanperverdir ve biz de onu büyük bir kahraman büyük bir vatanpervere karşı duyulması borç olan duygularla anıyoruz."

SONUÇ

2. Dünya Savaşı'nın sonlarına doğru çıkmaya başlayan Bucak Dergisi, 1 yıl gibi kısa bir sürede yayın hayatında aktif olarak rol almıştır. Zonguldak'ta varlıklı bir aileye mensup olan ve aynı zamanda siyasi hayatta da yer alan Ali Rıza İncealmedaroğlu'nun sahibi olduğu dergi, 9. sayısında Hüseyin Nihal Atsız'ın öz kardeşi Türkçü-milliyetçi bir şahsiyet olan Nejdet Sançar'a devredilmiştir. Bu dönemde Türkçü bakış açısı, özellikle köşe yazılarında toplumsal yaşamla ilişkilendirilerek ve tarihsel anlatım biçiminde bilgilendirici bir nitelik taşımaktadır. Bu yaklaşım, okuyuculara Türk kimliği ve kültürü üzerine derinlemesine düşünme fırsatı sunmuştur.

Bucak Dergisi, Cumhuriyet Tarihi ve öncesinde yaşanan önemli olaylara, Cumhuriyetin kuruluşunda rol oynamış şahsiyetlere, millî mücadelede öne çıkmış isimlere, devlet adamlarına, şairlere ve yazarlarla Türkçü kimlikleriyle tanınan kişilere yer veren bir dergi olmuştur. Başta Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere, Mehmet Akif Ersoy, Namık Kemal gibi önemli isimlerin ölüm yıl dönümlerine özel bir hassasiyet göstererek, kendilerine yakışır bir şekilde anma etkinlikleri düzenlemiştir.

Bucak Dergisi'nin en belirgin özelliği, milliyetçi ve Türkçü ideolojilerin derginin içeriğine derinlemesine işlenmesidir. Dergi, özellikle 9. sayısından sonra, açıkça bir Türkçü kimlik benimseyerek, Türk milletinin birliğini ve bağımsızlığını savunmuş, bu doğrultuda toplumun farklı kesimlerinden görüşler alarak Türkçülük fikrini güçlendirmeye çalışmıştır. Bu dönemde, milliyetçilik düşüncesinin toplumun her katmanına ulaşması amacıyla anketler, yazılar ve şiirlerle milliyetçi değerler pekiştirilmiştir. Derginin, edebiyata olan derin bağlılığı ve kadrosundaki edebiyatçı yazarların varlığı, güçlü ve etkili bir içerik sunmasını sağlamıştır.

Bucak Dergisi'nin yayın politikası, ideolojik bir dergi olma yolunda sert bir tutum sergilemiştir. Dergi, milliyetçi bir perspektifle yayın yaparken, karşıt görüşlere yer vermemek adına keskin bir ayırım yapmıştır. Bu durum derginin yalnızca Türkçülük ve milliyetçilik ideolojilerini savunma çabasıyla açıklanabilir. Dergi, Türk milletine ait olmayan fikirlerin, özellikle de sol görüşlerin, derginin sayfalarında yer almasına kesinlikle izin vermemiştir. Bu tavır, dönemin ideolojik kutuplaşmasını ve milliyetçi hareketlerin siyasi anlamda sertleşen tutumlarını yansıtmaktadır. Derginin sahipleri ve yazı kadrosu, Türkçülük ideolojisini destekleyen fikirlerin yayılması için büyük bir çaba sarf etmiştir.

Bucak Dergisi, sağlık ve kültür konularına da belirli ölçülerde yer vermiştir. Dr. Orhan Zihni Sanus'un katkılarıyla dergide yer alan sağlık yazıları, okuyuculara bilinçli bir yaşam tarzı sunmayı amaçlamıştır. Kültürel içeriklerde ise, Zonguldak ve çevresindeki şehirlerin tanıtımına yer verilmiş, yerel değerlerin ön plana çıkarılması sağlanmıştır. Bu, derginin yalnızca ulusal bir bilinç oluşturmakla kalmayıp, aynı zamanda yerel kimlikleri de ön plana çıkararak Türk milletinin çeşitli kesimlerinin birleşmesini amaçladığını göstermektedir.

23 Nisan 1945'te fikir-sanat ve aktüalite söylemi ile yayın hayatına giren dergi, Haziran 1946 yılındaki son sayısı yani 2. Cildin 1. sayısını çıkardıktan sonra yayın hayatına veda etmiştir. Derginin yayın hayatını sonlandırmasının sebebi hiçbir sayıda açık olarak yazılmasa da 12. sayısında maddi açıdan zorlandıkları anlaşılmaktadır. Dolayısıyla böyle milli düşünce ve duyguları halka benimsetmek niyetiyle varlığını sürdüren bir derginin maddi imkansızlıklar neticesinde yayın hayatını bitirmesi son derece üzücüdür.

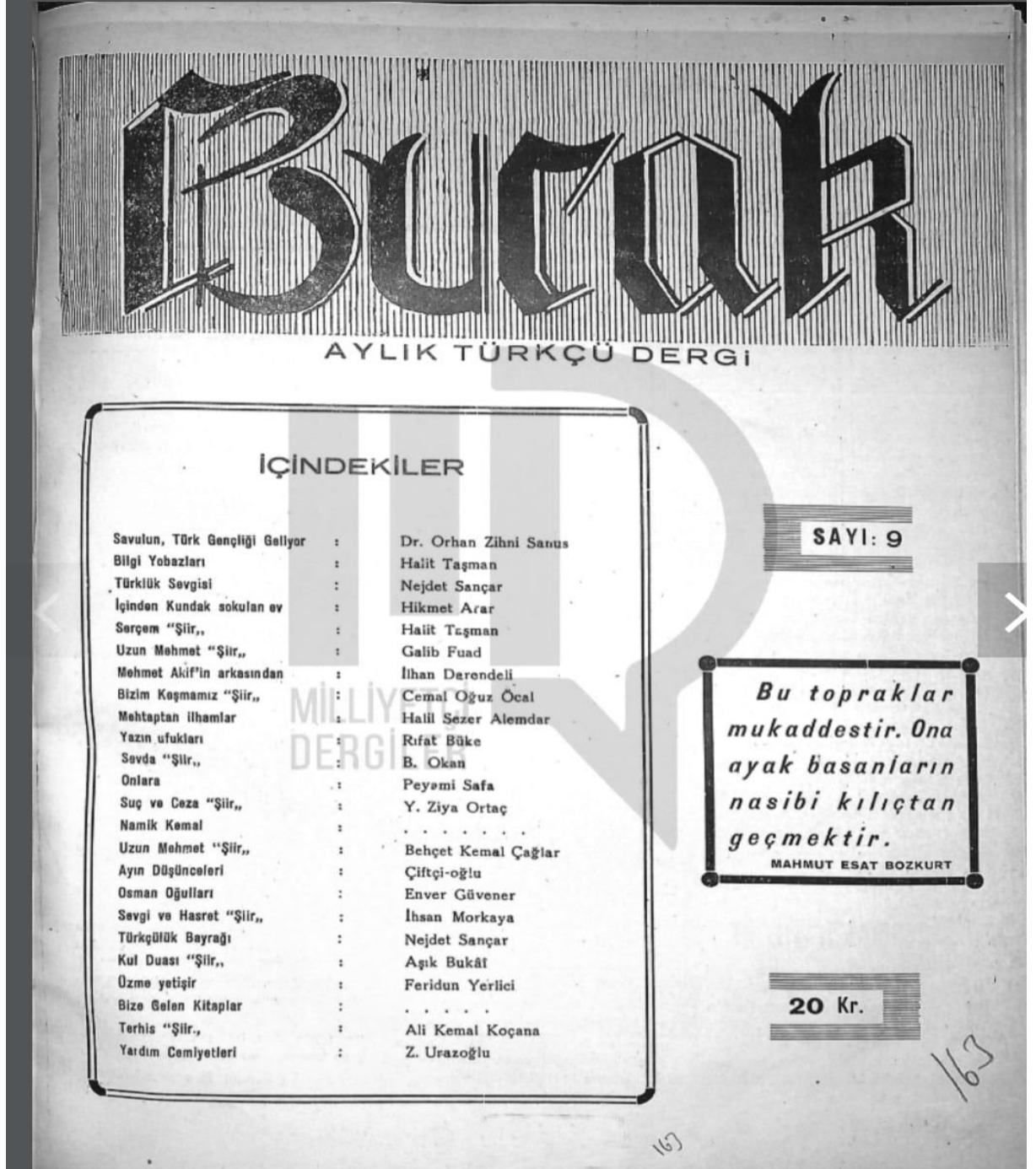
EKLER

Ek.1. Bucak Dergisi'nin ilk sayısı (23 Nisan 1945).

Ek.2. Bucak Dergisi'nin 9. Sayısı (Aralık 1945).

KAYNAKÇA

- Bucak Dergisi. (23.04.1945), S. 1.
Bucak Dergisi. (23.05.1945), S. 2.
Bucak Dergisi. (23.06.1945), S. 3.
Bucak Dergisi. (23.07.1945), S. 4.
Bucak Dergisi. (23.08.1945), S. 5.
Bucak Dergisi. (23.09.1945), S. 6.
Bucak Dergisi. (?10.1945), S. 7.
Bucak Dergisi. (?11.1945), S. 8.
Bucak Dergisi. (?12.1945), S. 9.
Bucak Dergisi. (? 01-02.1946), S. 10-11.
Bucak Dergisi. (? 03-04. 1946), S. 12.
Bucak Dergisi. (04.06.1946), C. 2, S. 1.
ALTHUSSER, L. (2010). *İdeoloji ve Devletin İdeolojik Aygıtları*, (Çev. A. Tümertekin), İstanbul: İthaki Yayınları.
ARAR, H. (23.04.1945). "Korku Günü", Bucak: 14.
AYDINLI, E. (2021). "Zonguldak Komünizmle Mücadele Derneği". *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 22(40). 739-784.
BALAŞOĞLU, N. (23.08.1945). "Türk İhtilali, 30 Ağustos ve Atatürk", Bucak: 3-17.
BALAŞOĞLU, N. (? 11.1945). "Atatürk ve Bazı İstiraplarımız", Bucak: 5.
BARUÖNÜ, İ. (?10.1945). "22. Cumhuriyet Yılında Düşünceler", Bucak: 3.
ERTAN, T. F. (2014). "Milliyetçilik". *Türkiye Cumhuriyeti Tarihi*. (Ed. Temuçin F. Ertan). Ankara: Siyasal Kitapevi. 239.
<https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/keriman-halis-ece-1913-2012/> Erişim tarihi: 02.10.2024.
<https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/nejdet-sancar-1910-1975/> Erişim tarihi: 02.10.2024.
<https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/ulku-dergisi/> Erişim tarihi: 18.03.2025.
İNCEALEMDAROĞLU, A. R. (23.05.1945). "Kutsal Bayramımız 19 Mayıs", Bucak: 3.
İNCEALEMDAROĞLU, A. R. (? 11.1945). "Başını, canını ve bütün varlığını bu aziz yurda adanmış olanlardanız", Bucak: 3.
KARAKUZU, H. (2021). *Demokrat Parti Dönemi'nde Zonguldak (1950-1960)*. Nevşehir: Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. (Yayımlanmamış Doktora Tezi).
NAMAL, Y.- Yıldız, R. (2017). "Zonguldak Milletvekili Ali Rıza İncealemdaroğlu". *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum*. 6(17). 335-357.

- NAMAL, Y.- Karakuzu, H. (2017). "Türkçülüğün Zonguldak'tan Yükselen Sesi: Doğu Dergisi". In *I. Uluslararası Türklerin Dünyası Sempozyumu (I. International World of Turks Symposium of Social Sciences) Antalya-11-14 Mayıs 2017*. 233-251.
- NAMAL, Y. (2011). *Tahir Akın Karauğuz'un Zonguldak Yayın Hayatına Katkıları*, Edebiyatta Zonguldak '10 Bienali Bildiriler Kitabı. Zonguldak: Çizgi Matbaası.
- Orhan Zihni Sanus'un "Savulun, Türk Gençliği Geliyor"
- SANÇAR, N. (26.12.1945). "Türklük Sevgisi", *Bucak*: 5.
- SANÇAR, N. (21.01.1946). "Maalesef Türkler", *Bucak*: 3.
- SANÇAR, N. (21.01.1946). "Milli Şuur ve Medeni Cesaret", *Bucak*: 5.
- SANÇAR, N. (26.12.1945). "Türkçülük Bayrağı", *Bucak*: 13.
- SANUS, O. Z. (? 11. 1945). "Atatürk", *Bucak*: 4.
- SANUS, O. Z. (?12.1945). "Savulun Türk Gençliği Geliyor", *Bucak*: 3.
- SEYHAN Ö. (2024a). *İkinci Dünya Savaşı Yıllarında Milliyetçi Bir Ses: Türk Yurdu Dergisi (1942-1943)*. Çanakkale: Paradigma Akademi Yayınları.
- SEYHAN Ö. (2024b). "İkinci Dünya Savaşı Yıllarında Sağ ve Sol Cenahta Milliyetçilik ve Hümanizm Anlayışı: Türk Yurdu ve Yurt ve Dünya Dergisi Kıyaslaması". *Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi/Journal of Atatürk Yolu*. 74/ 182-198.
- SEYHAN, Ö. (2024c). "Milliyetçi Kadınlar: Ülkücü Hanımlar Derneği ve Ananın Sesi Gazetesi", *Genel Türk Tarihi Araştırmaları Dergisi*. VI/XII:715-728.
- SEYHAN, Ö. (2024d). "Demokrat Parti Döneminde Anadolu'da Milliyetçilik İdeolojisinin Yükselişi: Türk Milliyetçiler Derneğinin Afyon Şubesi ve Türkeli Dergisi". *Belgi Dergisi*. 28/69-192.
- TAŞMAN, H. (?11.1945). "Milli Matemimizin Yedinci Yılı", *Bucak*: 4.
- TAŞMAN, H. (23.04.1945). "Dergimiz Çıkarken", *Bucak*: 4.
- TAŞMAN, H. (23.08.1945). "Türklerde Milliyetçilik", *Bucak*: 4-12.
- TUNCEL, M. (2013). "Zonguldak". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. XV/ 501-504.
- YİRSUTİMUR, D. (2008). *Zonguldak Basın Tarihi (1923-2007)*. Sakarya: Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
- YİRSUTİMUR, D. (2018). "Zonguldak İl Merkezi Gazeteleri". *Researcher Social Science Studies*. VI/II: 65-97.

EXTENDED ABSTRACT

The publication life of the Bucak Journal started in Zonguldak before the declaration of the Republic and showed significant development with the Republic. During this period, although there were only provincial newspapers in some provinces, it is observed that many newspapers and magazines were published in Zonguldak and that the press and publishing life in this city was quite rich. This situation reveals the diversity of media and the prevalence of local news in the city. The presence of nationally renowned writers writing for the magazines

published in Zonguldak increased the influence and prestige of the local press, which made significant contributions to the richness of the city's cultural and intellectual life.

The Bucak Journal, published in Zonguldak and releasing its first issue on 23 April 1945, attracted attention with Turkist and nationalist discourses in its short life. The founders of this journal were the prominent figures of Zonguldak, such as Ali Rıza İncealemdaroğlu, Halit Taşman and Orhan Zihni Sanus. Although the journal started its publication life as an idea-art-actuality magazine, it passed on its carrier as a Monthly Turkist Journal format after its ninth issue. The journal ended its publication life after it released a total of 13 issues. Though the Bucak Journal gave place the authors with Turkist view, it formed a distinctive ideological identity with nationalist discourse. Exhibiting an approach closed to different views, the journal preferred to carry on a publishing policy only it had determined. With these properties, it gained a specific place in the political and cultural atmosphere of the period.

The writing team of the Bucak Journal was composed of its owners Ali Rıza İncealemdaroğlu, Halit Taşman and Orhan Zihni Sanus, as well as Selâhattin Ertürk, İlhan Darendeli, Fethi Gemuhluoğlu, Nejdetsançar, Muzaffer Soysal, M. Zeki Sofuoğlu, Tevetoğlu, Rifat Büke, Ârif Nihat Asya, İhsan Koloğlu, Cemal Oğuz Öcal, Zafer Arıkbağ, İsfendiyar Baruönü, Enver Güvener, Necip Mirkelâmoğlu and Kemal Göksel.

The purpose of the journal was expressed by Ali Rıza İncealemdaroğlu and Halit Taşman with the words, "We have embarked on the publishing life with our national faith and belief, together with friends who have taken the risk of sacrificing our existence for the sake of serving the ideal of the Republic and the people's regime." And they continued, "We will continue to advance the Bucak Journal by overcoming all kinds of difficulties and this walk will be based on our national ideals. We need a realistic youth and a high culture to prevent groups that want to damage the character of the Turkish nation and endanger its identity. In this direction, we aim to bring together young talents in a small magazine in this corner of our country and benefit from them."

The Bucak Journal was published as 20 pages from its first issue and continued this format until its last issue. With a change made in the ninth issue, the format of "Monthly Turkist Journal" was adopted and from that date on, more space was given to the articles of Turkist writers. The journal generally included pictures and photographs on the cover page; however, not many visuals were used in the content. On the cover page, the contents were presented in a box in the middle of the page.

The pages following the cover page include the editorials of the journal's owners. In terms of content, great importance was given to prose, national issues, health issues and historical values, as well as poems. These elements are important components that shape the general structure and publication policies of the journal.

In its ninth issue, the journal was handed over to Nejdetsançar, the real brother of Hüseyin Nihal Atsız, a Turkish-nationalist figure. With Nejdetsançar, the number of Turkish articles in the journal increased even more. During this period, the Turkish perspective gained an informative quality, especially in columns, by being associated with social life and with historical narratives. This approach provided readers with the opportunity to think deeply about Turkish identity and culture.

The Bucak Journal included important events in the history of the Republic and before, figures who played a role in the establishment of the Republic of Türkiye, prominent figures in the national struggle, statesmen, poets and people known for their Turkist identities. It organized special commemoration events for the death anniversaries of important figures such as Mustafa Kemal Atatürk, Mehmet Akif Ersoy and Namık Kemal.

The poems, included in the journal's content, played an important role in instilling a nationalist spirit. The journal, which aimed to support revolutions through poems, offered strong content with its commitment to literature and its staff of literary writers. In this context, it aimed to create social awareness and contribute to national values.

The journal ended its publication life after its 13th issue. However, it is noteworthy that no announcement was made regarding this situation in the last issue. The publishers of the magazine mentioned financial inadequacies in the 10th and 11th issues. For example, they used the following statements: "...the Bucak's sole purpose is to serve this nation. You can understand that we do not seek any financial profit from the fact that our journal is 20 qurush, but its pages are plentiful and large. Our purpose is to serve our nation. We expect help from our readers in this regard. We want you to support us in promoting the Bucak Journal and finding subscribers. We also want to learn what else you would like to see in our journal; accordingly, we will fulfill these requests as much as we can."

These statements suggest that the journal's termination of publication was due to financial insufficiency. In its 12th issue, the journal's officials apologized for not being able to fulfill the promises in the previous issue and expressed the difficulties they encountered, asking for understanding from their readers. Therefore, it is extremely sad that a journal that continues its existence with the aim of making the public embrace national thoughts and feelings ended its publication life due to financial difficulties.

In this study, the Bucak Journal, published in Zonguldak, which gained provincial status after the declaration of the Republic, was introduced and its publication policy was examined in detail. The publishers of the Bucak Journal stated that they aimed to serve the ideal of the Republic and the people's regime and emphasized the importance of working with national faith and belief. The main source of the study consists of the 13 issues of the magazine. In addition, various books, articles and dissertations were used. It is thought that this research will make a significant contribution to the history of Zonguldak press.